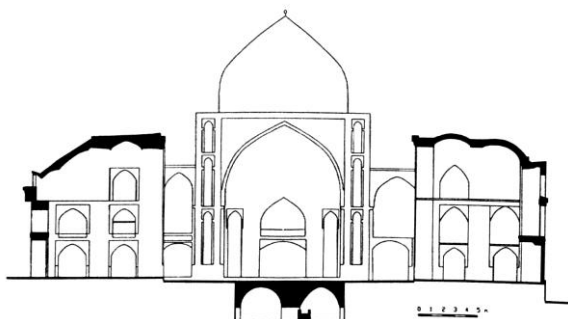

با انتخاب خود، تنها به ۱۰ سوال از ۱۲ سوال زیر پاسخ دهید. (هر سوال ۲ نمره)

۱. گونه های چپیره سازی را نام برده و تفاوت دو دسته اصلی چپیره ها را بیان کنید.
۲. مسجد فهرج (در نزدیک یزد) و همچنین مسجد جامع اصفهان را از نگاه «ته رنگ بنا»، «شیوه»، «نیارش آسمانه» و «گنبدخانه» مقایسه کرده و دلایل اختلاف را تشریح کنید.
۳. اندام های گنبدخانه یک مسجد شامل آهیانه، خود، خشخاشی ها، گریو، شاهنگ، تیرهای کلاف و کش است. این گنبدخانه مربوط به کدام شیوه، و چه نوع گنبدی می باشد. همچنین توضیح دهید چرا برای یک گنبد هم خود ساخته می شود و هم آهیانه.
۴. ته رنگ روبرو، ته رنگ مسجد جامع نیریز است.
الگوی این بنا را از چه بناهایی الهام گرفته بودند؟
ویژگی های مشترک این الگوها را توضیح دهید.
سلسله مرتب ورود به بنا را شرح دهید.
۵. مراحل تکامل نیایشگاه چغازنبیل در نزدیکی شوش را بنویسید.
۶. دو بنا با ته رنگ هشت بهشتی (هشت پهلوی) نام برده
و شکل این الگو را با نشان دادن اندام های آن
بکشید، همچنین توضیح دهید نخستین بار الگوی این
ته رنگ در چه دوره ای از شیوه های معماری ایرانی
مور بهره برداری قرار گرفته است.
۷. دو مورد از کارکردهای میل مقبره ها را نامبرده و توضیح دهید چرا از میان آثار شیوه رازی میل مقبره ها بیش از سایر گونه های ساختمانی
سالم باقی مانده اند. در این مورد نیز به دو مورد اشاره کنید.
۸. «آسمانه» و گونه های «آمود» مرسوم در دو دوره آذری و اصفهانی را با هم مقایسه کنید.
۹. طاق آهنگ از چه شیوه ای در معماری ایران معمول شد؟ مشکلات آن در معماری و دو راه حل که در دوره های بعد برای این مشکلات یافته شد را بیان کنید.
۱۰. معماری مسجد (شیوه خراسانی) و آتشکده (چهارطاقی) را از نظر «مکانیابی»، «فضای معماری»، «جایگاه انسان» و «مردم واری» با یکدیگر مقایسه کنید.
۱۱. نمای روبرو مربوط به مسجد جامع اردستان است. این بنا در چه شیوه ای ساخته شده است؟ ویژگی های سبکی آن را بیان کنید.
۱۲. چهار ساختمان مهم پیرامون میدان نقش جهان اصفهان را نام برده
و با رسم دستبینه ای موقعیت آنها را در ته رنگ میدان نشان دهید.

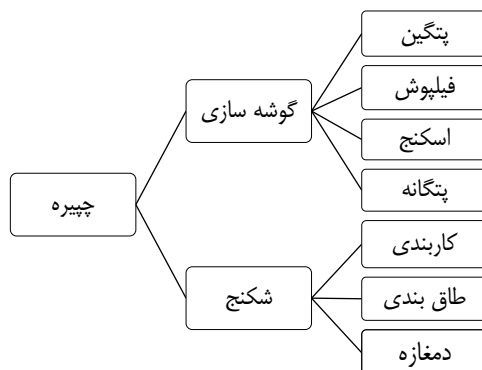
پاسخنامه آزمون روبروی نگارخانه دانشگاه روی دیوار چسبانده شده است. پس از آزمون به آن نگاه کنید.

پاینده باشید.

پاسخنامه آزمون معماری اسلامی

تنها بخش هایی که زیر آن خط کشیده شده برای پاسخ کافی ست.

۱. چپیره ها به این گونه ها هستند:

دو گونه اصلی گوشه سازی و شکنج هستند. گوشه سازی ابتدا با پوشاندن هر یک از گوشه ها تهرنگ رابه دایره نزدیک می کند سپس بوسیله چین و شکن های دیگر چند ضلعی بدست آمده را به دایره می رساند. اما شکنج از ابتدا به صورت یکپارچه تمام جزرها را به دایره می رساند.

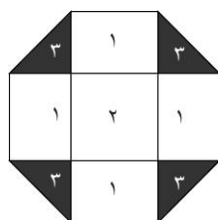
۲. ته رنگ بنا در مسجد جامع فهرج شبستانی با یک میانسراست. در مسجد جامع اصفهان تهرنگ چهار ایوانی با یک میانسرا و چهار ایوان رو به گنبد و سه ضلع دیگر است؛ ویژگی های مسجد جامع فهرج نشان می دهد شیوه ساخت آن خراسانی و مسجد جامع اصفهان نیز در شیوه

رازی ساخته شده است؛ بلندای آسمانه در مسجد جامع فهرج تا حد ممکن کوتاه و طاق های آن آهنگ است و نزدیک به شیوه مسجد مدینه در زمان پیامبر(ص) و در مسجد جامع اصفهان برخلاف آن بلند و گوناگونی بسیاری در طاق و چشمه های(کلمبو، چهار بخش، کاربندی، چهار ترک و...) شبستان آن دیده می شود. هم ورودی و هم گنبدخانه بلند تر از شبستان ساخته شده اند. مسجد جامع فهرج فاقد گنبدخانه است و مسجد جامع اصفهان دو گنبدخانه با تهرنگ مربع دارد که یکی با ورودی و از دیگری با محراب در ارتباط است. از پهلوها هم به شبستان های شرقی و غربی مرتبط است. گنبد دو پوسته گسسته و گوشه سازی آن اسکنج است.

۳. از آنجایی که گنبد خانه هم آهیانه و خود دارد هم خشخاشی و هم کش بنابراین در شیوه اصفهانی ساخته شده است. گنبد دو پوسته گسسته بوده و برای حفظ تناسب فضای داخلی و هم چنین دیده شدن گنبد از دور یک گنبد برای فضای داخلی و یک گنبد برای فضای خارجی ساخته می شده است. همچنین دوپوسته شدن گنبد، کارایی عایق شدن پوشش، بالا رفتن ایستایی و مقاومت در برابر بارهای وارده و همچنین آسان شدن اجرا را نیز به ارمغان آورده است.

۴. این مسجد در شیوه خراسانی ساخته شده است، دارای یک میانسرا و یک تک ایوان دراز می باشد. الگوی تک ایوان که به آن «گیری» می گویند از مهرابه های آیین مهر الگو برداری شده است. که دارای مهراب ژرفی در دیواره بنا هستند. طرح نخستین مسجد، همچون الگوی مسجد پیامبر شامل میانسرا و شبستان است. اصل این ایوان شاید آتشکده یا نیایشگاهی کهن بوده باشد.

۵. چغازنبیل در آغاز میانسرای بوده که در پیرامون آن اتاق هایی برای نیایش نهاده شده بود. پس از آن درآیگاه آنها را بستند و از بیرون گشاده و کف میانسرا را بالا آوردند تا به یک اشکوب از پیرامون خود بالاتر آید. و میانه آنرا نیز پس از آن نیز هر یک بالاتر از اشکوب پیشین از روی زمین بالا آمد تا بنای کنونی پله پله چغازنبیل ساخته شود.

۶. کوشک باغ هشت بهشت اصفهان، کوشک باغ فین کاشان، کوشک باغ دولت آباد یزد، چهل ستون قزوین، تاج محل هندوستان، مقبره خواجه ابو نصر پارسا در بلخ(ص ۲۱۶ سبک شناسی)، عمارت خورشید در کلات نادری، کوشک باغ گلشن شیراز(دو نمونه کافی ست) این الگو برابر دستینه روبرو دارای: ۱: ایوان ۲: تالار یا حوض خانه ۳: فضاهای بسته دیگر مانند اتاق، پستو، فضاهای خدماتی و مانند این ها. الگوی هشت بهشتی در بناهای ایلامی و اورارتویی وجود داشته است، اما نخستین بار در کاخ آپادانای پارسه به شک چهار پهلوی و در شیوه اصفهانی به شکل هشت پهلوی ساخته شده است.

۷. میل مقبره ها آرامگاهی برای سازنده خود یا یکی از افراد برجسته جامعه بودند؛ افزون بر این از بلندای آنها برای نشانه شهری یا راهیابی کاروان ها در بیابان استفاده می شده است.

دلیل سالم ماندن آنها نسبت به دیگر آثار دوره رازی یک این است که خارج از شهر بودند و در جریان نابودی شهرها بوسیله مغولان تخریب نشدند، و دیگر اینکه در دوره های پس از رازی بسیاری از بناهای مهم شهرها مانند مساجد، کاخ ها و مانند آن، با شیوه های پس از آن بازسازی یا نوسازی شدند و یا بناهای دیگری جای آنها ساخته شد، در نتیجه کمتر نشانه ای از آنها باقی مانده است.

۸. آسمانه بناها در شیوه آذری بسیار بلند گرفته می شود. ولی در شیوه اصفهانی بناها سازو وار تر و متناسبتند. در شیوه آذری آمود کاشی معرق و گچ بری به تدریج جای خود را به کاشی و سفال مَهْری می دهد. کاشی با گستره ای از رنگ های آبی و گاهی سبز رنگ آمیزی می شود و بسیاری بخش های بنا فاقد کاشی هستند، ترکیب کاشی و آجر هنوز مرسوم است ولی در شیوه اصفهانی به طور گسترده ای از کاشی هفت رنگ و نقاشی دیواری بهره برده شدو سایر اندود ها تا حدود زیادی کنار گذاشته شد. کاشی ها تنوع بیشتری در رنگ پیدا کردند، نقوش آنها آزاد تر شد و از نقوش هندسی و یله کمتر بهره می برند.

۹. طاق آهنگ از شیوه ایلامی در معماری ایران مرسوم بوده است. مشکل اصلی آن این بود که این طاق در درازای تکیه گاهی یکپارچه دارد و نمی توان گشودگی در آن ایجاد کرد. برای رفع این مشکل آن را روی ردیفی از تویزه ها که در درازای آن قرار گرفته بودند، سوار کردند، در دوره رازی دو شیوه دیگر برای حل مشکل طاق آهنگ پیشنهاد شد، یکی اینکه در درازای طاق آهنگ خیز دهند که طاق کژاوه از آن به دست می آید. و دیگر اینکه دو طاق آهنگ را از میانه هم عبور دهند که طاق چهار بخش از آن به دست می آید.

۱۰. مسجد در میانه شهر و در کنار فعالیت های مهم شهری مانند بازار و میدان ساخته می شد ولی آتشکده دور از شهر و بر بلندی مشرف بر شهر قرار می گرفت. آتشکده ها فضایی نیمه باز و چلیپا شکل دارد که از چهار سو به بیرون گشوده است. ولی مسجد یک فضای به شدت درونگرا و یکنواخت (عموماً شبستان یا گنبدخانه) است، که پیرامون آن با دیوار پوشانده شده است. انسان در معماری آتشکده در حاشیه آتش قرار می گیرد و نگهبان آتش است ولی در مسجد انسان در مرکز بنا و موضوع بنا قرار می گیرد و دیگر اندام های جرمی معماری حاشیه حضور انسان هستند. آتشکده ها بسیار بلند و عظیم ساخته می شوند و هرگز مردم وار نیستند ولی مسجد تا حد ممکن مردم وار ساخته می شود و آسمانه و دیوارهای آن از مقیاس انسانی دور نمی شوند.

۱۱. مسجد جامع اردستان در شیوه رازی ساخته شده است. ته رنگ چهار ایوانی، گنبد تک پوسته، ایوان های متناسب و نه چندان بلند، بدون مناره و تقسیمات ساده و منطقی در نما سازی. آمود آجری یا معقلی؛ ساختمایه از پایه مرغوب و چفدهای دقیق باربر که در نما نیز همان نیارش است که دیده می شود.

۱۲. برابر دستینه روبرو:

